

20 Gorffennaf 2023

Jenny Rathbone AS
Cadeirydd
Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Annwyl Jenny Rathbone AS

Ymchwiliad i atal trais ar sail rhywedd drwy ddulliau iechyd y cyhoedd mewn addysg uwch

Rwy'n ysgrifennu mewn ymateb i'ch llythyr dyddiedig 29 Mehefin 2023, ynghylch yr Ymchwiliad i atal trais ar sail rhywedd drwy ddulliau iechyd y cyhoedd.

Mae ein hymateb yn darparu'r wybodaeth y gofynnwyd amdani ynghylch: prifysgolion yn cyllido proses i gyflwyno ymyriadau gan bobl sydd wrth law; eu gwaith i roi ymyriadau ar waith megis y Fenter Ymyriadau; sut y caiff gweithgarwch o'r fath ei fonitro a'i werthuso; a'n sylwadau ni am gylich gorchwyl yr Ymchwiliad.

I fframio ein hymateb, rydym yn darparu peth cyd-destun polisi sy'n goleuo ystyriaethau prifysgolion. Rydym hefyd wedi amlinellu ymyriadau diweddar CCAUC yn y maes yma.

Cyd-destun polisi ar lefel y DU gyfan

Caiff camau gweithredu prifysgolion i fynd i'r afael â thrais ar sail rhywedd mewn addysg uwch eu goleuo gan gyfres o gyhoeddiadau Changing the Culture gan [Universities UK](#) rhwng 2016 a'r presennol sy'n cynnwys:

- [Changing the culture](#) 2016;
- [Changing the culture: directory of case studies](#) 2017;
- [Changing the culture: one year on](#) 2018;
- [Changing the culture: two years on](#) 2019;
- [Changing the culture: tackling staff-to-student sexual misconduct](#) 2022;
- [Changing the culture: sharing personal data in harassment cases](#) 2022.

Gweithgarwch CCAUC

Yn 2020, fe gyhoeddodd ni ganllawiau i brifysgolion ar [Fynd i'r afael â thrais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol mewn AU](#). Tynnodd y cyhoeddiad hwn

Mr Rob Humphreys
Cadeirydd | Chair

Dr David Blaney
Prif Weithredwr | Chief Executive

syllw at ymgyrchoedd Llywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru. Fe gyhoeddodd ni ddeg astudiaeth achos a ddarparwyd gan brifysgolion yng Nghymru o gamau gweithredu i fynd i'r afael â thrais, cam-drin domestig a thrais rhywiol ac fe wnaethom gynnwys dolen i [gyfeiriadur](#) ar lefel y DU gyfan o ddeg ar hugain o astudiaethau achos pellach.

Yn 2022, fe gynhaliom ni seminar cyfnewid gwybodaeth ar fynd i'r afael â thrais, cam-drin a thrais rhywiol mewn addysg uwch. Cyflwynodd Llywodraeth Cymru ei safbwynt strategol ac fe ddarparodd BAWSO, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Cymorth i Ferched Cymru ddiweddariad ar ymgyrchoedd, gan gynnwys hyfforddiant i bobl sydd wrth law.

Yn 2023, fe gyhoeddodd ni [Addysg uwch ddiogel a chynhwysol: cefnogi addysg cydraddoldeb ac amrywiaeth](#). Mae'r cylchlythyr hwn:

- yn hyrwyddo'r prosiect [UniSAFE](#) Ewropeaidd, a gyllidir i gynhyrchu tystiolaeth ac offer gweithredol mewn perthynas â thrais ar sail rhywedd ac aflonyddu rhywiol ar gyfer sefydliadau addysg uwch, ymchwil a gwneuthurwyr polisïau;
- yn annog prifysgolion i gynnwys camau gweithredu i gryfhau dulliau ataliol o fynd i'r afael â thrais, aflonyddu a cham-drin ar bob ffurf mewn dogfennau corfforaethol, gan gynnwys cynlluniau cyflawni cydraddoldeb strategol a strategaethau llesiant, iechyd ac iechyd meddwl;
- yn disgwyl i gamau gweithredu prifysgolion gynnwys hyfforddiant priodol ar drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol a hwnnw'n cael ei gyflwyno mewn modd cynhwysfawr ac effeithiol i'r holl staff a myfyrwyr, gyda champau gweithredu yn y dyfodol yn cynnwys hyrwyddo gwybodaeth ynghylch hysbysu am ddigwyddiadau difrifol, sut y bydd staff a myfyrwyr sy'n hysbysu am y digwyddiadau hyn yn cael eu cefnogi, ac ymrwymiad i beidio â defnyddio cytundebau peidio datgelu (CPD) mewn achosion o gamymddwyn rhywiol. Gweler [Prifysgolion Cymru'n cyhoeddi datganiad ar ddefnyddio CPD](#).

Mae ein datblygiadau polisi'n cydnabod materion o ran croestoriadedd sy'n effeithio ar drais, cam-drin a thrais rhywiol ar bob ffurf. Mae'r holl brifysgolion yng Nghymru wedi ymrwymo i ennill siarter cydraddoldeb hiliol erbyn 2025. I wneud cynnydd yn gyflym tuag at ennill y siarter, fe wnaethom ymrwymo i ddarparu £1m y flwyddyn ar gyfer prifysgolion, gyda chyllid cyfatebol yn cael ei ddarparu ganddynt hwy. Mae ein hymrwymiad i ddarparu cyllid yn para tan 2024/25 ar hyn o bryd ac yn rhoi ystyriaeth i sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil newydd a fydd yn goruchwyllo'r system addysg ôl-16 yn ei chyfanrwydd.

Camau gweithredu gan brifysgolion yng Nghymru

Mae prifysgolion yn defnyddio amrywiaeth o wybodaeth, canllawiau a hyfforddiant i gefnogi staff a myfyrwyr sy'n profi trais, cam-drin ac aflonyddu ar bob ffurf fel a nodir isod. Er nad ydym wedi cynnwys y Brifysgol Agored yng Nghymru yn y ffigurau isod, gan ei bod yn gweithredu dros y DU gyfan ac yn defnyddio dull gweithredu sy'n cwmpasu'r pedair gwlad wrth ymdrin â'r mater hwn, rydym wedi cynnwys gweithgareddau cysylltiedig y Brifysgol Agored yng Nghymru yn yr ymateb hwn.

Mae chwech allan o wyth prifysgol wedi neilltuo cyllid ar gyfer ymyriadau penodol gan bobl sydd wrth law yn 2022/23 a byddant yn parhau i wneud hynny yn 2023/24. Mae'r

ddwy brifysgol arall naill ai yn y broses o ddatblygu hyfforddiant e-ddysgu ar-lein i bobl sydd wrth law a/neu maent yn darparu ymyriadau eraill. Cadarnhaodd dwy brifysgol sy'n darparu hyfforddiant i bobl sydd wrth law y byddai'n gryn her parhau i gyllido hyfforddiant yn 2023/24 oherwydd cyfyngiadau ar gyllidebau.

Ni chadarnhaodd yr un o'r prifysgolion eu bod yn rhoi'r Fenter Ymyriadau ar waith ar hyn o bryd. O'r wybodaeth sydd ar gael i ni, nid yw'n glir i ni faint o brifysgolion yn Lloegr sy'n defnyddio pecyn cymorth y Fenter Ymyriadau a ddatblygwyd gan Brifysgol Caerwysg ac a gyllidwyd gan Public Health England. Nid yw'n ymddangos bod cyfeiriad at y Fenter Ymyriadau ar wefan lechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae'r holl brifysgolion yn darparu ystod o hyfforddiant a gweithgareddau i fynd i'r afael â thrais ar sail rhywedd. Mae'r enghreifftiau diweddaraf yr ydym wedi'u cael yn cynnwys, ymhlith eraill:

- datblygu strategaeth atal a chymorth benodol ar gyfer trais ac aflonyddu rhywiol;
- darparu hyfforddiant 'adnabod, ymholi a gweithredu' ar gyfer staff yn ogystal â hyfforddiant pobl sydd wrth law a chydysyniad i fyfyrwyr mewn partneriaeth gyda'r Undeb Myfyrwyr;
- darparu hyfforddiant asesu risg a achredir gan [DICES](#) ar gyfer yr holl staff sy'n ymdrin â myfyrwyr mewn Gwasanaethau Myfyrwyr a hwnnw'n cynnwys hyfforddiant a phecynnau cymorth asesu risg a chynlluniau rheoli risg ar gyfer ymosodiadau a thrais rhywiol;
- darparu ystod o weithgareddau hyfforddi a chodi ymwybyddiaeth, mewn cydweithrediad gydag asiantaethau yn y trydydd sector gan gynnwys Brook, New Pathways a Limeculture;
- darparu modiwl cydsyniad rhywiol dwyieithog fel rhan o raglenni sefydlu i fyfyrwyr;
- sefydlu gweithgor trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol;
- cyflogi staff cymorth arbenigol gyda hyfforddiant therapiwtig a phrofiad o weithio gyda'r rhai sy'n wynebu trais ar sail rhywedd;
- sefydlu grŵp awtistiaeth menywod ar gyfer 2023/24 i fynd i'r afael â phynciau megis perthnasoedd iach a diogelwch personol; ac
- ymrwymo i'r adduned Rhuban Gwyn gyda grŵp llywio i arwain ar gamau gweithredu.

Mae prifysgolion yn defnyddio ystod o brosesau i fonitro a gwerthuso'r ymyriadau uchod, gan gynnwys:

- adrodd trwy strategaethau trosfwaol megis cynlluniau cydraddoldeb strategol a strategaethau llesiant ac iechyd. Adroddir ar berfformiad yn erbyn y dogfennau corfforaethol hyn wrth bwyllgorau gweithredol prifysgolion;
- cydweithio gydag Undebau Myfyrwyr a sefydliadau trydydd parti, er enghraifft New Pathways a Brook;
- ystyried llais myfyrwyr a staff i oleuo gwaith cynllunio, er enghraifft trwy adborth mewn arolwg croesawu myfyrwyr;
- defnyddio adborth o werthusiadau ac adborth arall i fesur effaith hyfforddiant ar gyfer pobl sydd wrth law a hyfforddiant arall; a

- sicrhau bod yr holl achosion o drais, cam-drin ac aflonyddu'n cael eu cofnodi a'u monitro.

Cylch Gorchwyl y Pwyllgor

Yn olaf, mewn perthynas â chylch gorchwyl y pwyllgor, rydym yn awgrymu cynnwys y camau gweithredu canlynol:

- archwilio effeithiolrwydd cydweithio a dulliau cydgysylltiedig i gynyddu effaith i'r eithaf a sicrhau defnydd effeithiol o adnoddau dros Gymru gyfan;
- sicrhau bod y canfyddiadau'n cael eu goleuo gan brofiad personol goroeswyr a chyflawnwyr, gan gynnwys dealltwriaeth am brofiadau yn y gweithle a oleuwyd gan waith mewn partneriaeth gymdeithasol gydag undebau llafur;
- archwilio i ba raddau y mae hyfforddiant a darpariaeth ar gael yn Gymraeg.

Yn gywir

David Blaney